

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2014

Marking Scheme

Latvian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

I daļa (30 punkti)**Atbildiet uz jautājumiem!****1. Izskaidrojiet vārdus un frāzes!****(5 punkti)**

a) nokausēt – <i>nogurdināt, nostrādināt</i>	(2.fragments)
b) plaģiāts – <i>cita autora darba vai tā daļas (literāra, zinātniska darba, izgudrojuma u.tml.) uzdošana par savu, publicēšana ar savu vārdu vai pseidonīmu</i>	(4.fragments)
c) aklas sekošanas nācija – <i>tauta, kas nedomā, nerada, ar kuru viegli manipulēt; tauta, kuras vietā domā citi</i>	(4.fragments)
d) gandarījums – <i>apmierinājums, prieks par paveikto</i>	(5.fragments)
e) ņemt par pilnu – 1) ticēt tam, ko saka 2) uzticēties 3) ieklausīties un ticēt sacītajam	(6.fragments)

2. Kas Latvijā tiek darīts, lai attīstītu skolēnu, jauniešu talantu fizikas jomā?**(5 punkti)**

- ✓ *Tiek koordinēta fizikas olimpiāžu darbība*
- ✓ *Izveidota Jauno fiziķu skola*
- ✓ *Izveidota apdāvināto bērnu fakultatīvā skola*
- ✓ *Katru nedēļu ir lekcijas un fizikas svētki*
- ✓ *Jaunie talanti piedalās starptautiskās olimpiādēs*

3. Kāpēc tiek organizēts zinātnieku un uzņēmēju forums?**(5 punkti)**

- ✓ *Lai iepazīstinātu uzņēmējus ar jaunākajiem pētījumiem*
- ✓ *Lai veicinātu zinātnieku un uzņēmēju sadarbību*
- ✓ *Lai apmainītos idejām*
- ✓ *Uzņēmēji var piedāvāt sadarbību, finansēt pētījumu projektus*
- ✓ *Uzņēmēji var kādu atklājumu pārvērst konkrētā produktā, kas kalpo un palīdz cilvēkiem*
- ✓ *Zinātnieki var sniegt padomus, konsultēt uzņēmējus*
- ✓ *Uzņēmēji var ieteikt un parādīt jomas (piem., veselības joma, lauksaimniecība, pārtikas kvalitāte), kurās nepieciešama zinātnieku palīdzība un atklājumi, kas varētu kalpot un palīdzēt cilvēkiem*

4. „Dziļākas domāšanas kultūra patlaban ir apdraudēta”. Kāpēc, jūsuprāt, Vjačeslavs nonācis pie šāda secinājuma? Vai jūs piekrītat šim apgalvojumam?**(5 punkti)**

- ✓ *Vjačeslavs pie šāda secinājuma nonācis, vērojot mūsdienu paviršās domāšanas un mācīšanas tendences, domāšanas seklumu un sadrumstalotību. Tendenci informāciju pārkopēt no interneta resursiem*
- ✓ *Masu izglītība pārvērtusies par "kaut ko sakopē, kaut ko sakombinē!" Nav izpratnes, ka plaģiāts ir problēma*
- ✓ *Nedomājot precīzi, mēs riskējam, ka mūsu vietā domās kāds cits, ka mēs esam tikai sekotāji. Vjačelavs nevēlas, lai latvieši pasaulē ir pazīstami kā aklas sekošanas nācija. Mums pašiem jābūt, ko teikt*

5. „Zinātnieki ir cilvēki ar savām morālajām izvēlēm, pasaules skatījumu”. Izsakiet argumentētu viedokli par šo apgalvojumu! (5 punkti)

- ✓ *Zinātniekam ir jābūt sirdsapziņai, stabilai vērtību sistēmai, jāapzinās, kādam mērķim kalpos viņa pētījumi*
- ✓ *intelektuālais godīgums prasītu iesaistīties un izmantot savu autoritāti, lai iestātos par taisnīgumu*
- ✓ *Zinātniekiem jāapzinās, cik tālu viņi var iet, vai mērķis attaisno līdzekļus*
- ✓ *Zinātniekiem ir svarīga ne tikai intelektuālā brīvība, bet arī tas, lai viņu atklājumi kalpotu cilvēku labklājībai, palīdz, rada, nevis kalpo par dzīvības iznīcināšanas ieroci*

6. Raksturojiet Vjačeslavu kā cilvēku un zinātnieku, balstoties uz tekstu! (5 punkti)

- ✓ *Mērķtiecīgi strādājis, lai kļūtu par zinātnieku: jau skolā piedalījies eksakto zinību olimpiādēs un guvis zelta medaļas republikas līmenī, studējis fiziku Latvijas Universitātē un Telavivā, pašlaik strādā par pasniedzēju*
- ✓ *Vjačeslava nepieciešamais minimums ir intelektuālā brīvība, lai viņš būtu paēdis un varētu strādāt zinātnē*
- ✓ *Spēj adaptēties, pielāgoties*
- ✓ *Uzskata, ka zinātnē jābūt tiem, kam ir iekšējā motivācija, kas spēj pārvarēt grūtības, tikt galā ar problēmām un nepadodas*
- ✓ *Vjačeslavs ir atvērts, aktīvs, sadarbojas ar uzņēmējiem, cenšas realizēt savus projektus*
- ✓ *Vēlas dot Latvijai, nevis ņemt un kaut ko prasīt. Viņš uzdod sev būtisku jautājumu, kas ir tas, ko viņš var izdarīt zinātnes un Latvijas labā*
- ✓ *Aktīvi un mērķtiecīgi strādā ar spējīgiem jauniešiem, palīdzot viņiem attīstīt talantus eksaktajās zinātnēs*

II daļa (30 punkti)

„Cilvēkresursi ir tas derīgais izraktenis, kas Latvijai ļoti jāsargā”. Izsaki viedokli par šo apgalvojumu, balstoties uz tekstu! (vismaz 100 vārdus)

- ✓ *Viens no valsts ekonomiskās izaugsmes pamatnosacījumiem ir cilvēkresursu kvantitāte un kvalitāte*
- ✓ *Eiropas brīvais darba tirgus sniedz cilvēkiem jaunas iespējas*
- ✓ *Pēdējos gados vērojama kvalificēta, izglītota darbaspēka aizplūšana uz citām ES valstīm labāk atalgota darba un labākas dzīves meklējumos*
- ✓ *Imigrācija, t.i., cilvēkresursu aizplūšana uz citām valstīm, var apdraudēt tautas pastāvēšanu*
- ✓ *Intelektuālā potenciāla un cilvēkresursu zaudēšanas lielākais iemesls ir zems atalgojums, finansējuma, darba iespēju, atbalsta un saistošu izaicinājumu trūkums*

- ✓ *Pašlaik ir daudz jaunu zinātnieku Latvijā, kuri aizbrauca, jo viņi nespēj realizēt savus projektus. Latvijā viņu pētījumi apstājas. Zinātne nav tirgus, par to nevar pateikt, "kurš var, izdzīvo, kurš ne - lai iet!" Tas ir milzīgs zaudējums valstij. Tāpēc ir ļoti liela nozīme, kā mazie naudas resursi, kas valstij ir, tiek sadalīti. Jācenšas piesaistīt šos resursus no starptautiskiem fondiem*
- ✓ *Jābūt ciešākai sadarbībai starp izglītības iestādēm un uzņēmējiem, lai veicinātu esošo talantu izaugsmi, nodrošinātu viņiem iespēju strādāt un realizēt savus projektus Latvijā*

III daļa (40 punkti)

Uzrakstiet pārspriedumu par vienu no tēmām! (ne mazāk kā 300 vārdus)

1. „Zinātne nepastāv tikai zinātnes dēļ. Tā pastāv cilvēku dēļ”
vai
2. „Mēs varam apceļot visu pasauli, meklēdami skaistumu, bet mēs to neatradīsim, ja neglabāsim savā sirdī”. *Ralfs Valdo Emersons (1803-1882)*

